

**ПАМ'ЯТАЙ
ПРО КРУТИ!**
29 січня 1918

***Бій під
КРУТАМИ***

Дата: 29 січня 1918 р.

Місце: Поблизу селища Крути
Ніжинського району

Результат: Перемога Радянської Росії

Битва під Крутами — битва 16 (29) січня 1918 року на залізничній станції поблизу селища Крути за 130 кілометрів на північний схід від Києва: бій тривав 5 годин між 4-тисячною більшовицькою армією Михайла Муравйова та 300-ми національно свідомими київськими студентами, що захищали підступи до Києва. У перебігу військових дій битва вирішального значення не мала, та у свідомості багатьох особливого значення набула завдяки героїзму української молоді, яка загинула в нерівному бою біля Крут.

***На похороні у Києві біля Аскольдової
могили президент Михайло Грушевський
назвав юнаків, які загинули в нерівній
боротьбі, героями, а поет Павло Тичина
присвятив героїчному вчинку вірш.
Десятиліттями історія битви або
замовчувалась, або обростала міфами і
вигадками, як у закордонній, так і у
вітчизняній історіографії. Лише згодом,
у 2006 році на місці битви встановлено
пам'ятник і у 80-ті роковини битви
монетним двором випущено в обіг
пам'ятну гривню.***

*Пам'ятна монета номіналом у 2 гривні,
присвячена Битві під Крутами. Аверс.*

Володимир Винниченко у своїй книзі «Відродження нації»:

«...Це була війна впливом... Наш вплив був менший. Він був уже остільки малий, що ми з великими труднощами могли скласти якісь невеличкі більш-менш дисципліновані частини й висилати їх проти більшовиків. Більшовики, правда, теж не мали великих дисциплінованих частин, але їхня перевага була в тому, що всі наші широкі маси солдатства не ставили їм ніякого опору або навіть переходили на їхній бік, що майже все робітництво кожного міста ставало за ними; що в селах сільська біднота явно була більшовицька; що, словом, величезна більшість самого українського населення була проти нас.

Єдиною активною мілітарною нашою силою була наша інтелігентна молодь і частина національно-свідомого робітництва, яке гаряче стояло за українську державність, розуміючи за нами ту державність так само, як і ми її розуміли»...

Битва під Крутами

Українсько-радянська війна 1917—1921рр.

Сторони

УНР

Радянська Росія

Командувачі

Аверкій Гончаренко

Михайло Муравйов

Військові сили

близько 500

Загін Вільного Козацтва армії
УНР,
Помічний студентський
курінь

близько 4000

Загін петроградських і
московських
червоногвардійців та
матросів Балтійського флоту

Втрати

близько 300

незначна кількість

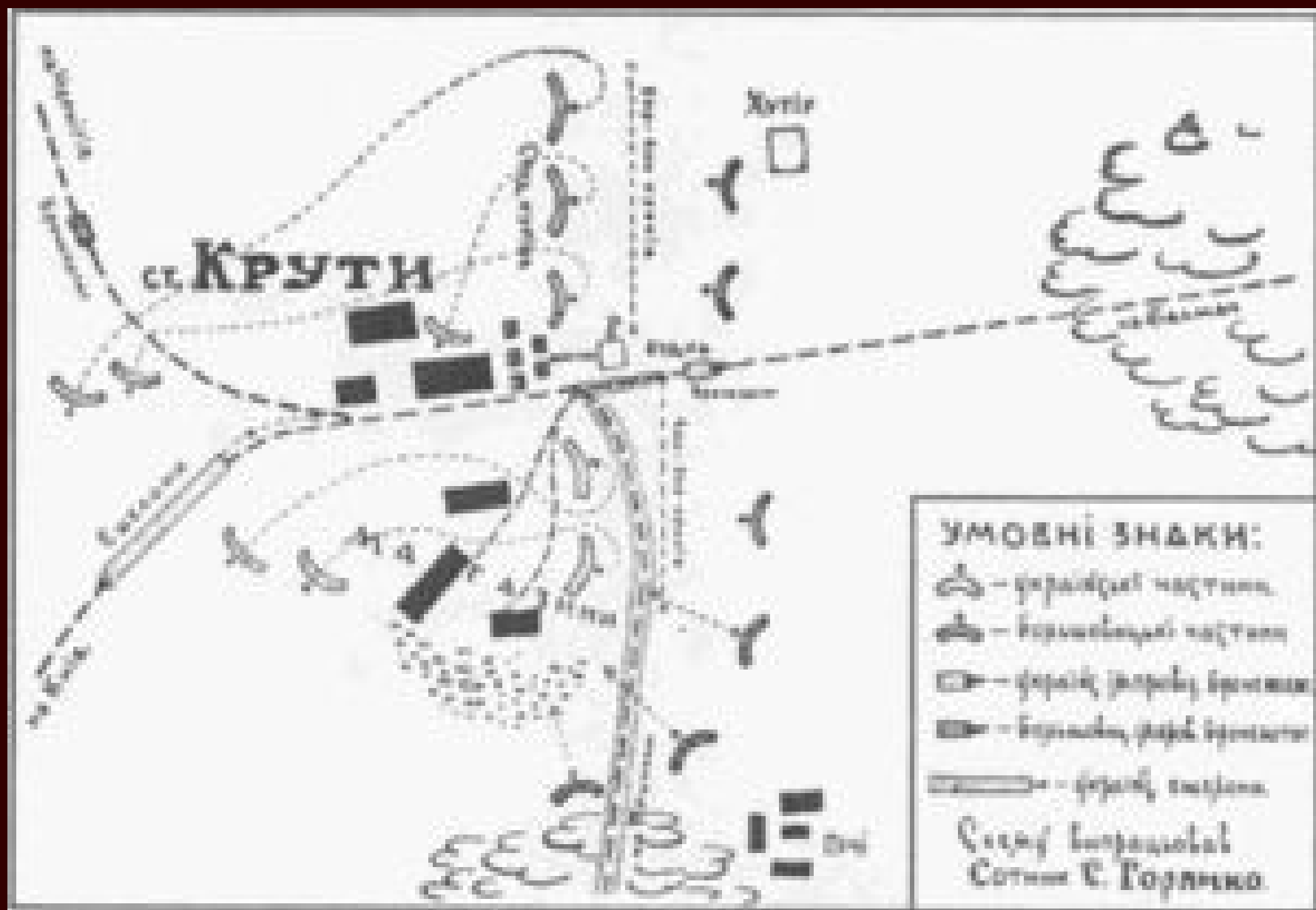
Звернення до « До українського студентства»:

(«Нова Рада» з 11 січня 1918 р.)

«Прийшов грізний час для нашої Батьківщини. Як чорна гайворонь, обсіла нашу Україну російсько-«большевицька» грабіжницька орда, котра майже щодня робила у нас нові захвати, і Україна, одрізана звідусіль, може врешті опинитись в дуже скрутному стані. В цей час Українська фракція центру Університету св. Володимира кличе студентів-українців усіх вищих шкіл негайно прийти на підмогу своєму краю і народові, одностайно ставши під прапор борців за волю України проти напасників, які хочуть придушити все, що здобуто нами довгою, тяжкою героїчною працею.

Треба за всяку ціну спинити той похід, який може призвести Україну до страшної руїни і довговічного занепаду. Хай кожен студент-українець пам'ятає, що в цей час злочинно бути байдужим... Сміливо ж, дорогі товариші, довбаймо нашу скелю і йдімо віддати, може, останню послугу тій великій будові, яку ми ж самі будували — Українській державі! Записуйтесь до «Куреня Січових Стрільців», який формується з студентів Університету св. Володимира та Українського Народного Університету, звідки, мабуть, ми будемо розподілені серед декотрих українських військових частин, для піднесення культурно-національної свідомості та відваги..."

«За волю України. Полеглим синам в борні під Крутами» — київський плакат 1918 року

Трагічна загибель студентського куреня під Крутами стала символом патріотизму і жертвності у боротьбі за незалежну Україну. Вже в березні 1918 року, після підписання більшовиками Брестської мирної угоди і з поверненням уряду УНР до Києва, за рішенням Центральної Ради від 19 березня 1918 року було вирішено урочисто перепоховати полеглих студентів на Аскольдовій могилі у Києві. Тіла 27 вояків-студентів було перевезено до Києва, де відбулася громадська жалоба і поховання. На церемонії виступив Михайло Грушевський, який назвав цей вчинок київської молоді героїчним. Протягом десятиліть існували різні суперечливі трактування перебігу подій і кількості загиблих — від декількох до декількох сотень. Наприклад Павло Тичина присвятив свій вірш «Пам'яті тридцяти», хоча до нашого часу збереглися тільки імена тих, хто був похований на Аскольдовій могилі:

Сотник Андрій Омельченко

Володимир Шульгин

Лука Дмитренко

Микола Лизогуб

Олександр Попович

Андріїв

Божко-Божинський

Ізидор Курик

Олександр Шерстюк

Головощук

Чижів

Кирик

Андрій Соколовський

Микола Корпан

М.Ганькевич

Євген Тарнавський

Гнаткевич

Пипський

**Урочисте перепоховання студентів
у Києві 19 березня 1918 року**

Січень 1991 року. Перший патріотичний мітинг у Крутах

**Символічна могила і дерев'яний хрест крутян на
Аскольдовій могилі у Києві**

*Меморіал Героїв
Крут у селищі
Крути — урочисте
відкриття*

«Пам'яті тридцяти»

*На Аскольдовій могилі
Поховали їх —
Тридцять мучнів-
українців,
Славних молодих...
На Аскольдовій могилі
Український цвіт! —
По кривавій по дорозі
Нам іти у світ.
На кого посміла знятись
Зрадницька рука?
Квітне сонце, — грає
вітер
І Дніпро-ріка...*

*На кого завзявся воїн?
Боже, покарай!
Понад все вони любили
Свій коханий край.
Вмерли в Новім
Заповіті
З славою святих.
На Аскольдовій Могилі
Поховали їх.
Павло Тичина, 1918 рік*

Детская библиотека г.Вилково

vilkovo.at.ua

